

1 דְּאֵינִי הַחֲרִיפָה בְּלֶע – שמתוך חריפותו הוא בולע את טעם הבשר,
 2 אֲכָל אִם חָתַךְ בִּסְכִין זוּ קִישוּת – קישוא, שהוא ירק מתוק, אינו בולע
 3 את טעם הבשר, אבל שמנונית הבשר עומדת על מקום החתך, ועל
 4 כֵּן גָּרִיר לְבִי פִּסְקִיָּה – יגרור מעט בסכין את מקום החתך וְאֲכָל –
 5 ואז יהיה רשאי לאוכלו בכוחו.
 6 ואם חתך בסכין של בשר קִילְחֵי דְּלִיפְתָא – קלחים של לפת, שָׂרֵי –
 7 מותר לאכלם בכוחו, מפני שטעם הלפת מתוק ואין טעם שמנונית
 8 הבשר ניכר בו. אבל אם חתך בסכין זו קלחים דְּסִילְקָא – של תרדין,
 9 אֲסוּר – אסור לאכלם בכוחו, והינם כצנן שנחתכה בסכין של בשר,
 10 מפני ששמנונית הבשר נותנת טעם. וְאִי פְתַךְ בְּהוּ דְּלִיפְתָא –
 11 ואם עירב גם לפת בשעת חיתוך התרדין, שחתך חתיכה אחת מהלפת
 12 ואחריה חתיכה אחת מהתרדין, שִׁפְרֵי דְּמֵי – טוב הדבר, ומותר
 13 לאכול אף את התרדין בכוחו, מפני שמתיקות הלפת מבטלת את
 14 טעם השמנונית מהסכין, ושוב אינו נותן טעם בתרדין.
 15 הגמרא מבררת האם יש צורך להרחיק תבלינים מהכותח: בְּעָא
 16 מִינֵיהּ – שאל רב דימי מרב נחמן, מַהוּ לְאֵנוּחֵי בְּדָא דְּמִלְחָא נְבִי
 17 בְּדָא דְּבִמְכָא – האם מותר להניח כד של מלח ליד כד של כותח,
 18 האם חוששים שמא יפול כותח לתוך המלח בלי ידיעתו, ויבוא
 19 למלוח במלח זה קדרה של בשר. אָמַר לֵיהּ רַב נַחְמָן לְרַב דִּימֵי,
 20 אֲסוּר, מפני שחוששים שיפול כותח למלח. חזר רב דימי ושאל,
 21 דְּחִלָּא מַאי – מה הדין להניח כד של חומץ ליד כד של כותח, האם
 22 גם בזה חוששים שמא יפול לתוכו כותח ויבוא לתת מאותו חומץ
 23 בתבשיל של בשר. אָמַר לֵיהּ רַב נַחְמָן, שָׂרֵי – מותר. שאל רב דימי,
 24 וּמַאי שְׂנָא – ובמה שונה חומץ ממלח, מדוע במלח חוששים שמא
 25 יפול לתוכו כותח ובחומץ לא. השיב לו רב נחמן בבדיחות, לְבִי
 26 תִּיבּוּל עָלֶיךָ בּוּדָא דְּמִלְחָא – כאשר תמדוד לי כור של מלח בשכר
 27 שאשיב לך על שאלה זו, אז אשיב לך. והוסיף רב נחמן לפרש, מַאי
 28 מְעָמָא – מהו באמת טעם החילוק, הֵיא – מלח, אם יפול בו מן הכותח
 29 הסמוך אליו, אִיתִיהּ אִיפּוּרָא בְּעֵינֵיהּ – ישנו לאיסור בעינו, מפני
 30 שהוא עב, וניכר במלח ואינו מתבטל, וְאִילוּ הָאֵי – חומץ, אף אם
 31 יפול בו מן הכותח, לִיתִיהּ אִיפּוּרָא בְּעֵינֵיהּ – אין האיסור בעינו, אלא
 32 הוא נמס בחומץ ואינו ניכר, וגם טעמו אינו מורגש בחומץ, ולכן הוא
 33 בטל לגמרי ואף אם יתן ממנו לתבשיל של בשר אין בכך כלום.
 34 הגמרא מספרת מעשה בענין תערובת בשר בכוחו: הָהוּא בַר גּוּזְלָא
 35 – מעשה בבשר של גזל אחד דְּנִפְל לְבְּדָא דְּבִמְכָא – שנפל לכד מלא
 36 כותח, והבשר היה צונן ולא היה מבושל או צלוי, ונשאלה השאלה
 37 האם יש לחשוש שבלע הבשר מטעם החלב שבכותח מפני שהכותח
 38 מלוח, או לא. שָׂרְיָה – התירו רב חיננא בְּרִיהּ דְּרַבָּא מִמְּקוֹם הַנְּקֵרָא
 39 פְּשָׁרוּנֵיהּ באכילה. אָמַר עַל כֵּךְ רַבָּא, מַאֲן תְּכִימֵי לְמִישְׁרֵי בֵי הָאֵי
 40 גּוּזְלָא – מי חכם להתיר מקרה שכזה, אֵי לָאו – אם לא רב חיננא
 41 בְּרִיהּ דְּרַבָּא מְפָשְׁרוּנֵיהּ שהוא חכם גדול וקִסְפֵּר בֵּי אָמַר שְׁמוּאֵל –
 42 והבין שכאשר אמר שמואל שְׁמִלְיָה הָרִי הוּא בְּרוּתָהּ, הֵנִי מִיְלֵי –
 43 לא אמר דברים אלו אלא הֵיכָא דְּאֵינוּ נֶאֱכָל מִחֲמַת מְלָחוּ – במקרה
 44 שהמליח מלוח כל כך עד שמחמת רוב מלחו אינו ראוי להאכל כך
 45 עד שישרוהו וידיחוהו במים להפיג ממנו את מליחותו, כַּעַן
 46 שמואלים בשר להצניעו לזמן ארוך שמרבים מאד במלח, אֲכָל הָאֵי
 47 בּוּתְּהָא – כותח זה, הָרִי נֶאֱכָל מִחֲמַת מְלָחוּ – אף על פי שהוא מלוח
 48 הרי הוא נאכל כך בלי הדחה, ולכן אינו פולט ומבלע את טעמו
 49 בצונן.
 50 מוסיפה הגמרא לפרש: וְהֵנִי מִיְלֵי – ודברים אלו, שהבשר מותר,
 51 אינם אמורים אלא כשהיה הבשר חַי, שאינו מבושל או צלוי, אֲכָל
 52 אם היה צָלִי, בְּעֵי קְלִיפָה – צריך לקלפו סביב סביב, מפני שנבלע

53 מעט טעם חלב מצידו החיצון עד כדי קליפה. וְאִי אִית בֵּיהּ פִּילֵי –
 54 ואם הוא צלי וגם יש בו בקעים, בּוּלִיָּה אֲסוּר – נאסר כולו ולא
 55 מועילה קליפה להתירו, מפני שעל ידי הבקעים התפשט החלב
 56 בכלו. וְכֵן אֵי מְתַבֵּל בְּתַבְלִין – אם התבשל הבשר כשהוא מתובל
 57 בתבלין, הרי התרכך על ידי התבלין ומעתה הוא נוח לבלוע, ולכן
 58 בּוּלִיָּה אֲסוּר – נאסר כולו, שכולו בלוע מטעם החלב ואין מועילה
 59 קליפה להתירו.
 60 הגמרא מפרשת את הדינים הנוהגים במהל האדום שיוצא מהבשר
 61 לאחר הצליה: אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר שְׁמוּאֵל, כְּפָר לַחַם שְׁחַתְךָ עָלֶיךָ
 62 בְּשָׂר לְאַחַר שְׁעֵלָה מִן הַצֵּלִי, אֲסוּר לְאֲכָלָהּ מִחֲמַת הַמּוּהַל הַיּוֹצֵא מִן
 63 הַבֶּשֶׂר, מפני שדם הוא, ונבלע בכיכר. וְהֵנִי מִיְלֵי דְּאֲסַמְבִּיק – ודברים
 64 אלו לא נאמרו אלא כשהיה הבשר אדום, וְהֵנִי מִיְלֵי דְּאֲכַרְיָה –
 65 ודברים אלו לא נאמרו אלא כשעבר הדם את כל הכיכר מצד זה
 66 לצד השני עד שנראה משני הצדדים, וְהֵנִי מִיְלֵי דְּאֲסַמְבִּיקָה – ודברים
 67 אלו לא נאמרו אלא כשהיה אותו המוהל סמיך ועבה, אֲכָל קְלִישְׁתָּא
 68 – אם היה המוהל צלול, לִית לָן בָּהּ – אין לנו לאסור מחמתו, מפני
 69 שאינו דם.
 70 ממשיכה הגמרא לספר כיצד נהגו האמוראים באותה כיכר: שְׁמוּאֵל
 71 כשהיה מזדמן אצלו לחם שחתכו עליו בשר לאחר צליה שָׂרֵי לֵיהּ
 72 לְבַלְפֵיָה – היה משליך אותו לכלבו. אַךְ רַב הוּנָא יְהִיב לֵיהּ לְשִׁמְעִיָּה
 73 – לא היה אוכלו בעצמו, אלא היה נותן לשמשו לאוכלו. שואלת
 74 הגמרא: מַה נִּפְשָׁךְ – מה שתאמר קשה הוא, שהרי אֵי שָׂרֵי – אם לחם
 75 זה מותר, לְבוּנֵי עֲלֵמָא שָׂרֵי – הרי הוא מותר לכולם, ומדוע לא
 76 אכלו בעצמו, וְאִי אֲסוּר – ואם הלחם אסור, לְבוּנֵי עֲלֵמָא אֲסוּר –
 77 הרי לכולם הוא אסור, וכיצד נתנו לשמשו לאוכלו. מיישבת הגמרא:
 78 שְׂאֵנֵי רַב הוּנָא – שונה הוא רב הונא משאר אנשים, דְּאֵינֵיהּ דְּעֵתִיָּה
 79 – שהוא איסטנסי, ונפשו מצטערת מדבר של מיאוס, ואף על פי
 80 שלדעתו אין איסור באכילת פת זו, נמנע מאכילתה מחמת המיאוס.
 81 ממשיכה הגמרא לספר: רַבָּא אֲכָל לֵיהּ – היה אוכל בעצמו את
 82 הלחם שחתכו עליו בשר לאחר הצליה, וְקָרִי לֵיהּ חֲמַר פְּשָׂר – והיה
 83 קורא מוהל האדום שנבלע בפת 'יין הבשר', מפני שלדעתו מוהל זה
 84 אינו דם.
 85 הגמרא מפרשת כיצד מותר להניח כלי תחת הבשר בשעת הצליה:
 86 אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר שְׁמוּאֵל, אֵין מְיַחֲזִין בְּלִי תַחַת הַבְּשָׂר בְּשַׁעַת
 87 צְלִייתו כדי לאסוף בו את השומן הזב מהבשר בצליה, עַד שִׁיבְלָה
 88 מִהַבֶּשֶׂר כֹּל מְרָאָה אֲדֻמוּמִית שָׁבּוּ, כלומר, שסיים לפלוט את כל
 89 דמו, מפני שאם יניח כלי קודם לכן, יתערב הדם היוצא בצליה עם
 90 השומן שיתאסף בכלי, והשומן יאסר.
 91 שואלת הגמרא: מְנָא יִדְעִין – מנין אנו יודעים מתי נפלט כל הדם.
 92 מפרשת הגמרא: מַר זוּמְרָא מְשַׁמֵּיהּ דְּרַב פִּפְא אָמַר, מְשַׁתְעָלָה
 93 תִּמְרָתוֹ – משעה שהבשר מעלה עשן, בודאי כבר סיים לפלוט את
 94 דמו.
 95 מקשה הגמרא: מִתְקִיף לָהּ רַב אִשִּׁי עַל דְּבִרֵי רַב פִּפְא, וְדִלְמָא –
 96 ושמא בשעה שהבשר מעלה עשן, תִּתְאַחַח מְטָא, עֵילָאָה לָא מְטָא –
 97 צידו התחתון הסמוך לגחלים הגיע כבר לשיעור שכלה כל אדמומית
 98 שבו, ולכן הוא מעלה עשן, אבל צידו העליון טרם הגיע לשיעור זה
 99 ועדיין דם זב ממנו.
 100 מסיקה הגמרא: אֵלָא אָמַר רַב אִשִּׁי, לִית לֵיהּ תַּקְנָתָא – אין לבשר
 101 תקנה שיוכלו להניח כלי תחתיו בשעת צליה אֵלָא מְשַׁדָּא בֵּיהּ תַּרְתֵּי
 102 גְּלִילֵי מְלָחָא – אלא אם ישליכו בו שתי חתיכות מלח, אחת על הבשר,
 103 והשניה בתוך הכלי שתחתיו, וטבעו של המלח שהוא שואב את הדם
 104 אליו, וכך יגרר הדם אל המלח בשולי הכלי, והשומן ישאר נקי מדם,

27 כן אסר רב נחמן בדינים משונים דרפוי קרמיייהו – מפני שהקרום שלהם
 28 רך וקרמי ופליטי – הם מקדימים לפלוט את דמם, ואילו עופות
 29 קמיטי – קשים ומכווצים ואין דמם יוצא במהרה, ולכן פתר דניתי
 30 דגים – לאחר שהדגים נחים מפליטתם, פליטי עופות – פולטים
 31 העופות את דמם, וחרר בלעי מיניה – וחוזרים הדגים ובלועים מהדם
 32 הנפלט מהעופות. מה שאין כן כאשר מולח שתי חתיכות בשר יחדיו
 33 בכלי מנוקב, שתיהן פולטות ביחד, ואין שעה שבה האחת נחה
 34 וחבירתה פולטת, ומתוך שהן טרודות לפלוט בכל אותה שעה אינן
 35 בולעות זו מזו.
 36 הגמרא מביאה מעשה בענין מליחת בשר אסור עם בשר מותר:
 37 מעשה ברב קרי בר רחל דאימלח ליה – שנמלח לו בשר בהמה
 38 שהוטה בהרי – ביחד עם בשר מרפה בכלי מנוקב, אהא לקמיה
 39 דרבא – בא רב מרי לפני רבא לשאול אם בשר השחוטה מותר או
 40 לא, האם על ידי המלח בלע הבשר הכשר מן הטריפה, או שמוא כל
 41 זמן שהכשר טרוד לפלוט את דמו אינו בולע, ולאחר שגומר לפלוט
 42 גם בשר הטריפה גמר לפלוט ולא נאסר בשר השחוטה. אמר ליה
 43 רבא, נאמר בדין השרצים הטמאים (ויקרא יא לא) 'אֵלֶּה הַטְּמָאִים לָכֶם
 44 בְּכֹל הַשָּׂרֵץ, ודרשו בברייתא שמהאות ה"א היתירה בתיבת
 45 'הטמאים' יש ללמוד לאסור באכילה אף את צירן – הציר היוצא
 46 מדברים אסורים על ידי מליחה, ורומבן – ואת הרוטב שבו הם
 47 התבשלו, וקיפה שלחן – ואת הבשר והתבלין שנקפה בשולי
 48 הקדירה שבה הם התבשלו. ומאחר שהציר היוצא מהם אסור, והרי
 49 הציר נוח להבלע בבשר יותר מאשר דם, לכן בשר השחוטה שנמלח
 50 עם בשר הטריפה אף על פי שאינו בולע דם בשעת המליחה, אך את
 51 הציר בודאי בלע ונאסר.

1 ומשפיה – ולאחר גמר הצליה יערה את השומן בנחת לכלי אחר
 2 ואת הדם ישאיר בכלי הראשון.
 3 הגמרא מקשה סתירה בדברי שמואל: אמר ליה רב אחא בריה דרב
 4 איקא לרב אשי, ומי אמר שמואל הכי – האם אפשר ששמואל אמר
 5 כך, שאין חוששים לזיבת דם מהבשר אלא עד שיכלה כל מראה
 6 אדמומית שבו, והאמר שמואל – והרי שמואל עצמו אמר שבקר
 7 שחתך עליה בשר לאחר גמר הצליה אסור לאכלה מפני שנבלע בה
 8 דם היוצא מהבשר, הרי שחוששים לדם היוצא מן הבשר גם לאחר
 9 שכלה מראה האדמומיות, ואפילו לאחר הצליה. מתרצת הגמרא:
 10 לעולם אין לחוש שמוא יצא עוד דם על ידי הצליה לאחר שכלה
 11 מראה האדמומיות, ושאיני התם – שונה הדבר שם, בחותך בשר על
 12 גבי ככר, דאנב דוחקא דפכיניא פליט – שמתוך שהסכין דוחק
 13 בבשר, פולט הבשר את הדם שנשאר בו.
 14 הגמרא מפרשת מה דינם של דגים שנמלחו עם עופות: אמר רב
 15 נחמן, דגים ועופות שפולחן זה עם זה – המולח בכלי אחד דגים עם
 16 עופות כדי להוציא את דמם, הרי הדגים הללו אסורין באכילה, מפני
 17 שבלעו מהדם שנפלט מהעופות.
 18 מבררת הגמרא: היכי דמי – במה מדובר, אי – אם מדובר שמלחם
 19 בכלי שאינו מנוקב, אם כן אפילו אם מלח עופות ועופות בכלי
 20 אחד נמי אסורי – גם כן הם אסורים, מפני שהדם נשאר בכלי וחוזר
 21 ונבלע בהם, ומדוע נטק רב נחמן דגים ועופות. ואי – ואם מדובר
 22 שמלחם בכלי מנוקב, שהדם הנפלט מהם יוצא מחוץ לכלי, אם כן
 23 אפילו כשמלח דגים ועופות ביחד נמי שרי – גם כן ראוי להתיר,
 24 שהרי אינם חוזרים ובלועים את הדם היוצא מהם, ומדוע אסר רב
 25 נחמן.
 26 מפרשת הגמרא: לעולם מדובר כשמלחם בכלי מנוקב, ואף על פי

המשך ביאור למס' חולין ליום חמישי עמ' א

10 בו יש חריפות), לתוך כלי מלא חלב, וכל החלב נהפך לגבינה.
 11 המשנה מבארת מה דינו של חלב שנמצא בקיבת נבלה: קבת – חלב
 12 קרוש שנמצא בקיבת בהמה יונקת, שנשחטה על ידי עובר פוכבים,
 13 וישל נבלה – או בקיבת בהמה שלא נשחטה כדין, הרי זו אסורה –
 14 חלב זה אסור באיסור נבלה, משום שנחשב כחלק מגוף הבהמה
 15 שנמצא בתוכה, ואין להעמיד בו גבינה.
 16 המשנה דנה בדין המעמיד גבינה בבשר הקיבה עצמו: המעמיד בעור
 17 של קבה בשרה – הנותן בשר קיבה כשר (של בהמה טהורה
 18 שנשחטה כדין) בתוך כלי עם חלב, כדי שיקרש ויהפוך לגבינה,

1 בחלב. אמר ליה לוי, אתריה דרבי יהודה בן בתירא הוא – במקום
 2 זה גר רבי יהודה בן בתירא, ואמינא – ואמרתי לעצמי, דרש להו –
 3 יתכן שהוא דרש להם בדין יוכי הגלילי, דאמר במשנתנו, יצא
 4 (ו-התמעט) עוף שאין לו חלב אם, שאין בו איסור בשר בחלב, ולכן
 5 לא נידיתי אותם.

משנה

7 כאשר שוחטים בעל חיים יונק, פעמים רבות מוצאים בקיבתו חלב
 8 קרוש, שמתוך חריפותו אינו ראוי לאכילה, וראוי רק להעמיד בו
 9 גבינות, וזאת על ידי שנותנים מעט ממנו (או מבשר הקיבה עצמו שגם

המשך ביאור למס' חולין ליום חמישי עמוד ב

13 מרפה, שינקתה אותו מן הכשרה, שהרי חלב בהמה כשרה הוא.
 14 מבארת הגמרא: מאי מעמא – מדוע מותר להעמיד בחלב שנמצא
 15 בקיבות אלו, משום שחלב המכונס בה – חלב שנמצא בקיבת
 16 הבהמה, פירשא בעלמא הוא – הוא כמו טינופת של הבהמה, ואין
 17 עליו שם חלב.

משנה

18 האוכל חלב או דם חייב כרת (ויקרא י כג-כד), והמשנה תבאר באיזה
 19 אופן נזהגים איסורים אלו, והאם חלים עליהם איסורים אחרים.
 20 חומר פחלב מפרם, וחומר פרם מפחלב – יש חומרות בחלב יותר
 21 מפרם, ויש חומרות פרם יותר מפחלב. מבארת המשנה: חומר פחלב
 22 – החומרא בחלב יותר מפרם היא, שהחלב

1 הגמרא מביאה דעה חולקת בשם רבי יוחנן: פי אהא רב שמואל בר
 2 רב יצחק מארץ ישראל לבבל, אמר בשם רבי יוחנן להיפר,
 3 מעמידין גבינה בין פקבת נבלה, ובין פקבת בהמה שנשחטה
 4 בשחיטת עובר פוכבים שדינה כנבלה, ובשני האופנים הגבינה
 5 כשרה, והחידוש הוא שלא צריך לחוש לרברי רבי אליעזר, הסובר
 6 שסתם מחשבת נכרי לעבודת כוכבים.
 7 הגמרא מסיקה להלכה, באיזה אופנים מותר להעמיד גבינה:
 8 והלכתא, אין מעמידין גבינה בעור (בבשר) קבת נבלה, ואם
 9 העמידו בו גבינה היא אסורה, אבל מעמידין גבינה פקבת נבלה –
 10 בחלב שנמצא בקיבת נבלה, ופקבת בהמה שנשחטה בשחיטת עובר
 11 פוכבים, שדינה כנבלה, (ובקבת בשרה שינקתה מן המרפה לפני
 12 שנשחטה, וכל שפן שאפשר להעמיד בחלב שנמצא פקבת בהמה